

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 5531

Αριθ.

ΛΟΘΗΝΣΙ ΤΗ. 17η Δεκεμβρίου 2020

Διεκπ. 2326

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3031

Πρός
τό Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Ἐπί τῇ πρώτῃ τοῦ Ἔτους καί περί τῆς ἐνάρξεως τῶν
Ἑορτασμῶν γιά τά 200 Χρόνια ἀπό τήν Ἑλληνική Ἐπανά-
σταση».

«Ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπί τάς κεφαλάς
ἡμῶν. Διήλθομεν διά πυρός καί ὕδατος καί
ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν» Ψαλμός 65ος

Αδέλφια μας ἀγαπημένα,
Καλή καί εὐλογημένη Χροιά!

Ἑορτάζουμε σήμερα τήν κατά σάρκα Περιτομή τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν ἔναρξη τοῦ νέου ἔτους 2021.
Τιμοῦμε τήν μνήμη τοῦ σοφοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου Μεγάλου Βασι-
λείου Ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας καί ταυτοχρό-
ως εἰσερχόμεθα σέ μία χρονιά, ἡ ὁποία βρίθει διδαγμάτων καί
συμβολισμῶν.

Ἀρχίζει σήμερα τό ἔτος 2021, κατά τό ὁποῖο σύμπας ὁ Ἑλ-
ληνισμός καί κάθε ἀδούλωτο πνεῦμα θά τιμήσει, παρά τίς ὑ-
γειονομικές δυσκολίες καί μέ σεβασμό πρὸς τά ὑγειονομικά μέ-
τρα προφυλάξεως, τά 200 ἔτη ἀπό τήν Ἐθνική Ἐπανάσταση τοῦ
1821.

Ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὴν Ἐπανάσταση ὡς ἓνα πνευματικό γεγονός. Πανηγυρίζει τὸν Ἀγῶνα γιὰ τὴν Ἀνεξαρτησία καὶ τὴν Παλιγγενεσία ὡς τύπο τοῦ διαχρονικοῦ ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τῆς δουλείας τόσο τῆς ἐξωτερικῆς, ὅσο καὶ τῆς ἐσωτερικῆς, τόσο τῆς συλλογικῆς, ὅσο καὶ τῆς ἀτομικῆς. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὸ 1821 ὡς μία ἄλλη Ἐξοδὸ ἀπὸ τὴν νοητὴ Αἴγυπτο, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ὑποδηλώνεται καὶ μὲ τὸν ἐξαιρετικὰ συμβολικό ἀγιογραφικό ἑορτασμό τῆς ἡρωικῆς Ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα μὲ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία συνέδεσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸν ἑορτασμό τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας, ὡς μερική, δηλαδή, πραγμάτωση μέσα στὴν ἱστορική συγκυρία τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας τοῦ ὅλου ἀνθρώπου (Τίτ. 3, 5).

Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καὶ ἐπιλέγει νὰ κατανοεῖ τὴν ἱστορία μὲ ὄρους μὴ γεωπολιτικούς διότι κατανοεῖ τὸν κόσμον μὲ ὄρους ἐσχατολογικούς. Γι' αὐτὸ ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ καὶ τότε καὶ τώρα καὶ πάντοτε «μωρία» καὶ «σκάνδαλο» (Α΄ Κορ. 18, 24). Ἡ Ἐκκλησία σκέπτεται μὲ ὄρους «λειτουργικοῦ χρόνου» καὶ τοῦτο διότι, ὡς φορέας τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνη ἔναντι τῶν ἀνθρώπων πού τὴν ἀπαρτίζουν καὶ τοὺς διαποιμαίνει, νὰ μεταμορφώσει τὸν χῶρον καὶ τὸν χρόνο.

Τὸ τόλμημα τῶν προγόνων μας ἦταν μεγάλο! Τετρακόσια χρόνια ὑπὸ τὴν καταπίεση τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ, κι ὅμως, ἐκεῖνοι κράτησαν τὴν πίστη, τὴν ἐθνικὴ ταυτότητα καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἄλλα ἔθνη, ἂν εἶχαν ἔστω καὶ γιὰ λίγες δεκαετίες ὑποστῆ τὸν τυραννικό ὀθωμανικό ζυγὸ, θὰ εἶχαν ἀλλοτριωθεῖ. Ὡστόσο, ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπιβίωσε παρὰ τὸ παιδομάζωμα, τὰ σκλαβοπάζαρα καὶ τίς ἀναρίθμητες βιαιότητες, στηριγμένος στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τὴν θυσία τῶν Νεομαρτύρων καὶ τὴν ἀγωνιστικότητά του.

Σᾶς καλοῦμε σήμερα νὰ κλίνουμε εὐλαβῶς τὸ γόνυ ἐνώπιον τῆς σεπτῆς μνήμης τῶν Νεομαρτύρων καὶ τῶν Ἡρώων τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρῴας γῆς. Τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἱ ὁποῖοι δέν δείλιασαν μπροστὰ στοῦ σπαθιοῦ τοῦ δημίου ἢ στὴν ἀγχόνη τοῦ ὀθωμανοῦ ἱεροδικαστῆ καὶ ὁμολόγησαν Χριστὸ Ἀναστάντα. Οἱ Νεομάρτυρες θυσίασαν τὴν ζωὴ τους γιὰ νὰ διατρανώσουν τὸ μήνυμα στοὺς Ὁρθοδόξους

Ἕλληνες ὅτι δέν πρέπει νά ἐξισλαμισθοῦν, δέν πρέπει νά γίνουν ἐξωμότες, ὅτι μέλλον δέν ὑπάρχει χωρίς φῶς Χριστοῦ.

Οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν Νεομαρτύρων θά εἶχαν σώσει τήν ζωή τους ἂν εἶχαν ἀλλαξοπιστήσει. Κι ὅμως, στάθηκαν ὀρθοί μέ ἡθος Χριστιανικό καί τόλμη Ἑλληνική. Προτίμησαν τόν μαρτυρικό θάνατο παρά τήν ἀλλαγὴ πίστεως καί ἐθνικῆς συνειδήσεως. Ἄς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι, ὅποιος χανόταν γιά τήν Ὁρθοδοξία, χανόταν καί γιά τόν Ἑλληνισμό. Ὁ ἐξισλαμισμένος «τούρκευε» καί γινόταν διώκτης τῶν Χριστιανῶν, τῶν μέχρι πρότινος ἀδελφῶν του.

« ατ' ἀλήθειαν τοῦτο εἶναι θαῦμα παρόμοιον ὡσάν νά βλέπη τινάς μέσα εἰς τήν καρδίαν τοῦ χειμῶνος ἐαρινά ἄνθη καί τριαντάφυλλα ... Ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας νά βλέπη ἐλευθερίαν»! Ἔτσι ἐκφράζει τόν θαυμασμό του γιά τούς Νεομάρτυρες, τούς μετά τήν Ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως καλῶς ἀθλήσαντας καί ξίφει ἢ ἀγχόνη τελειωθέντας, ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης. Ὁ πολυγραφότατος Νάξιος μοναχός τοῦ 18ου αἰῶνος κατέγραψε 87 συναξάρια Νεομαρτύρων στό περίφημο «Νέον Μαρτυρολόγιον», τό ὁποῖο ἐξεδόθη τό 1799. Μεταξύ τῶν Νεομαρτύρων τούς ὁποίους καταγράφει, περιλαμβάνεται καί ὁ Φωτιστής τῶν σκλάβων, ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός (1714 – 1779), ὁ ὁποῖος ἐργάσθηκε ἀόκνως γιά νά ἀποτρέψει τούς ἐξισλαμισμούς καί νά διαδώσει τήν Ἑλληνορθόδοξη Παιδεία.

Οἱ Νεομάρτυρες ἦσαν οἱ πρώτοι ἀντιστασιακοί τῆς δουλείας, ὅπως τούς ὀνόμασε ὁ αἰμίνηστος θεολόγος καί ἱστορικός π. Γεώργιος Μεταλληνός. Οἱ ἁγιασμένες αὐτές μορφές, αὐτό τό πραγματικό νέφος τῶν χιλιάδων Νεομαρτύρων, ἦσαν οἱ πρωτεργάτες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἄν αὐτοί δέν εἶχαν θυσιάσθῃ γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα, δέν θά ὑπῆρχαν τό 1821 Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι γιά νά ἀγωνισθοῦν.

Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση ἦταν ἐπανάσταση ἐθνική καί θρησκευτική. Δέν ἀντέγραψε καμία ἄλλη ἐπανάσταση οὔτε, ἄλλωστε, θά μπορούσε νά ἐμπνευσθεῖ ἀπό ἰδεολογίες πού περιεῖχαν ἀθεϊστικά ἢ ἀντιεκκλησιαστικά μηνύματα. Ὁ Στῆβεν Ράνσιμαν, κορυφαῖος Βρετανός Βυζαντινολόγος τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἔγραψε στό ἔργο του «Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσία» ὅτι: «στή διάρκεια τῶν σκοτεινῶν αἰῶνων ἡ Ὁρθοδοξία δια-

φύλαξε τόν Ἑλληνισμό. Ἀλλά καί χωρίς τήν ἠθική δύναμη τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἴδια Ὁρθοδοξία ἴσως νά εἶχε συρρικνωθεῖ».

Τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ «δι' οὐ πάντοτε νικῶμεν» παρουσιάζει ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στήν πρώτη Προκήρυξή του τῆς 24ης Φεβρουαρίου τοῦ 1821. Ἡ Φιλική Ἐταιρεία εἶχε ὀρίσει, ἤδη ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1820, ὡς ἡμέρα τοῦ ξεσηκωμοῦ τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τήν 25η Μαρτίου, γιά νά καταδείξει τήν σύνδεση τῆς Παναγίας καί τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Πίστεως καί τῆς Πατρίδος. Τήν σύνδεση τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἑλλήνων ὡς Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας Του. Οἱ πρωταγωνιστές τοῦ Ἀγῶνα ὁμολογοῦν τήν Χριστιανική Πίστη τους καί σέ ὅλες τίς Ἐθνικές Συνελεύσεις θέτουν ὡς προοίμιο τῶν Συνταγμάτων τήν ἐπίκληση πρὸς τήν Ἁγία Τριάδα. Οἱ ὀθωμανοί, γνωρίζοντας ὅτι ὁ Ὁρθόδοξος κληρὸς ἦταν ἡ πνευματική ἡγεσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐκδικήθηκαν πρῶτους ἀπ' ὅλους Πατριάρχες, Ἐπισκόπους, Ἱερεῖς, Μοναχοὺς καί Μοναχές. Καί τοὺς θανάτωσαν μέ τρόπο μαρτυρικό. Μεταξύ αὐτῶν ξεχωρίζει ἡ μορφή τοῦ Ἁγίου Ἐθνοῖερομάρτυρος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε', τοῦ ὁποῖου τό ἁγιασμένο λείψανο φυλάσσεται στόν Καθεδρικό Ναό τῶν Ἀθηνῶν, μαζί μέ τὰ ἱερά λείψανα τῆς Κυρᾶς τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Ἁγίας Φιλοθέης.

Ἦθελε ὄντως ἀρετήν καί τόλμην ἢ Ἐλευθερία! Οἱ συνθηκῆς ἦσαν ἀντίξοες. Ἡ Ἱερά Συμμαχία ἀντιπάλευε τίς ἔθνικές ἐξεγέρσεις λαῶν πού διασποῦσαν τίς μεγάλες Αὐτοκρατορίες. Οἱ Ἕλληνες ἦσαν λιγότεροι ἀριθμητικά, ἀλλά πέτυχαν νά ἐλευθερωθοῦν. Παρά τήν διχόνοια, ἢ ὁποία ἔθεσε σέ κίνδυνο τόν Ἀγῶνα, κατόρθωσαν νά σηκώσουν τό ἀνάστημά τους ἀπέναντι στόν ὀθωμανό δυνάστη, νά προτάξουν καί νά κατακτήσουν τήν Ἐλευθερία ἔναντι τοῦ θανάτου. Οἱ Ἕλληνες ὑπῆρχαν, ὑπάρχουν καί θά ὑπάρχουν! Ὅπως χαρακτηριστικά ἀπάντησε ὁ Ἐθνομάρτυς τοῦ 1821 Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός στόν ὀθωμανό διοικητή καί δήμιό του: «Ἡ Ρωμηοσύνη ἔν νά χαθῆ ὄντας ὁ κόσμος λείψει!». Ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμός, δηλαδή, θά ὑπάρχει, θά ἐπιβιώνει καί θά ἀγωνίζεται μέχρι τήν συντέλεια τοῦ αἰῶνος.

Εἶδαμε ἀδελφοὺς νά χάνονται, ἀλλά δέν λιποψυχήσαμε! Εἶδαμε κατακτήσεις καί ἀπώλειες ἐδαφῶν, ἀλλά δέν σταματήσαμε νά ἀγωνιζόμαστε! Ἡ πίστη στόν Θεό, ἢ συνείδηση τῆς δι-

αχρονικῆς συνέχειας τοῦ Ἔθνους, ἡ ἀγάπη μας γιὰ τὰ γράμματα, τὸ ἀντιστασιακὸ μας ἦθος, ἡ κοινοτικὴ ἀλληλεγγύη, αὐτὰ ἦσαν τὰ πνευματικὰ ἐφόδια πού ὀδήγησαν στὴν Ἐλευθερία καὶ θέρριψαν τὸ κίνημα τοῦ Φιλελληνισμοῦ.

Χωρὶς νὰ ἀπελευθερωθοῦν ὅλα τὰ ἐδάφη ὅπου διαβιοῦσαν Ἕλληνες, ἐπὶ 400 χρόνια γιὰ τὴν Νότιο Ἑλλάδα καὶ 500 χρόνια γιὰ τὴν Βόρειο Ἑλλάδα, διατηρήσαμε ἄσβεστη τὴν φλόγα καὶ δὲν ἀπογοητευθήκαμε! Δὲν ὑποδουλωθήκαμε ἠθικά καὶ πνευματικά. Ἦμασταν καὶ εἴμαστε πάντοτε ἐλεύθεροι. Ἐλεύθεροι στὴν καρδιά, ἐλεύθεροι στὴν σκέψη, ἐλεύθεροι στό φρόνημα, ἐλεύθεροι στὴν συνείδηση!

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Επιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, ἔχει προγραμματίσει 261 ἐκδηλώσεις σέ ὅλη τὴν ἐπικράτειά Της γιὰ νὰ τιμηθεῖ ἡ μεγάλη Ἐπέτειος, ὀργανώνοντας ἐκδόσεις, συνέδρια, λατρευτικὲς συνάξεις καὶ καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις. Τὸ Πρόγραμμα βρῖσκεται ἤδη ἀναρτημένο στὸν ιστότοπο www.ekklisia1821.gr, τὸν ὁποῖο δημιούργησε ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰδικὰ γιὰ τίς Συνοδικὲς καὶ Περιφερειακὲς δράσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἔτος 2021. Παράλληλα, κυφοροῦνται συνεργασίες μὲ τὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα, τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση καὶ ἄλλους Φορεῖς.

Ἀδέλφια μας, ἐλᾶτε!

Εἶναι ὁ καιρὸς νὰ θυμηθοῦμε, νὰ μάθουμε, νὰ ἀναστοχασθοῦμε.

Γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴν Αὐτοδιάθεση, γιὰ τὸ Δίκαιο καὶ τὴν Ἐνότητα, γιὰ τὴν Ἀξιοσύνη καὶ τὴν Φρόνηση.

Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστη τὴν Ἁγία καὶ τῆς Πατρίδος τὴν Ἐλευθερία.

Γιὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἰδανικά πού μᾶς ἔκαναν φωτοδότες ἀγωνιστικότητας, πολιτισμοῦ καὶ προκοπῆς ἔχουμε τὸ χρέος καὶ τὴν ἀπαράμιλλη τιμὴ νὰ ἐορτάσουμε κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἔτους τὰ 200 χρόνια τοῦ ἀναστημένου Γένους.

Κι ἂν νομίζουμε πὼς οἱ δυσκολίες μποροῦν νὰ μᾶς νικήσουν, ἄς θυμόμαστε πάντοτε ὅτι ἀνασυστήσαμε τὸ Κράτος μας βασισμένοι στὰ ἰδανικά τοῦ '21, ἐνῶ ὅλα «τὰ ἴσκιαζε ἡ φοβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά».

Εἶναι ἡ στιγμή νά τιμήσουμε τό αἷμα μας, νά κοιτάξουμε κατάματα τήν ἱστορία μας. Τούτη τήν ἱστορία, πού λάμπρυνε τό Ἔθνος μας στά πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Τούτη τήν δόξα, πού στεφανώνει τίς θάλασσες καί τήν γῆ μας. Τούτη τήν πίστη, πού κρατεῖ ἀταλάντευτη τήν ἐλπίδα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἀπό τήν Κρήτη ὡς τήν Θράκη κι ἀπό τήν Ἑπειρο ὡς τήν μαρτυρική μας Κύπρο.

Μέ γνώση γιά τό παρελθόν καί χριστιανική βεβαιότητα γιά τό μέλλον, οἱ Μεγάλες Ὁρες τοῦ Ἔθνους μᾶς ὀδηγοῦν!

Ἐκ βάθους καρδίας εὐχόμαστε πρὸς ὅλους τό νέο ἔτος νά εἶναι πάροχο παντός ἀγαθοῦ ἐκ τοῦ Νηπιάσαντος γιά τήν σωτηρία μας Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰρηνικό καί εὐλογημένο.

Μέ συγκίνηση, ὑπερηφάνεια καί πατρική ἀγάπη

- † Ὁ Ἀθηνῶν **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος
- † Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καί Πλωμαρίου Ἰάκωβος
- † Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ὁ Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας Παντελεήμων
- † Ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καί Σουφλίου Δαμασκηνός
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης Ἀνδρέας
- † Ὁ Εἰάνθης καί Περιθεωρίου Παντελεήμων
- † Ὁ Ἄρτης Καλλίνικος
- † Ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετροπόλεως Ἀθηναγόρας
- † Ὁ Ζακύνθου Διονύσιος
- † Ὁ Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ Κύριλλος
- † Ὁ Νέας Ἰωνίας, Φιλαδελφείας,
Ἡρακλείου καί Χαλκηδόνας Γαβριήλ
- † Ὁ Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας,
Βουλιαγμένης καί Βάρης Ἀντώνιος
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
- † Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβές Ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Γεώργιος Φιλόθεος
† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος